

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาทางเลือกการจากระบบของค้กรชาวสวนยางในจังหวัดพัทลุง ตรัง
และนครศรีธรรมราช เพื่อสร้างห่วงโซ่คุณค่าก้บองค์การสวนยาง

โดย ผศ. บรรรเจิด พฤตมิกิตติ และคณะ

สิงหาคม 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยในที่นี้ เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม กลุ่มองค์กรเกษตรกรชาวสวนยางเน้นที่สหกรณ์ชาวสวนยาง ในจังหวัดพัทลุง ตรัง และนครศรีธรรมราช ที่อยู่ภายใต้การสนับสนุนส่งเสริมของกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จากการศึกษาพบว่า องค์กรเกษตรกรที่อยู่ในเขตสามจังหวัด มีขนาดเล็ก แต่ละองค์กรมีสมาชิกเฉลี่ย 95 คน องค์กรเหล่านี้มีการรวมตัวกันภายในจังหวัด ความเข้มแข็งในการรวมตัวแตกต่างกัน จังหวัดตรังมีการรวมตัวในรูปชุมนุมสหกรณ์ระดับจังหวัด มีการทำธุรกิจร่วมกันต่อเนื่อง การรวมตัวค่อนข้างเข้มแข็ง จังหวัดพัทลุง เริ่มจากการรวมตัวในรูปชมรมสหกรณ์ชาวสวนยาง ล่าสุด ปลายปี พ.ศ. 2550 พัฒนาเป็นการจดทะเบียนในรูปชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยาง จำกัด สำหรับจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการรวมตัวกันในรูปชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยาง เช่นกัน แต่ขณะนี้หยุดดำเนินการชั่วคราว เพราะประสบปัญหาการบริหาร ซึ่งผู้นำชมรมสหกรณ์ในจังหวัด กำลังดำเนินการแก้ไขปัญหาเพื่อฟื้นฟูจัดการใหม่ต่อไป

ผลผลิตยางของกลุ่มองค์กรเกษตรกรชาวสวนยางที่ศึกษาในสามจังหวัด พบว่ามีปริมาณ 53,417 ตัน/ปี โดยผลิตในรูปของยางแผ่นรมควันมากที่สุด คือ มีปริมาณ 40,783 ตัน/ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 76.3 ของผลผลิตทั้งหมด รองลงมาเป็นน้ำยางสด มีปริมาณ 5,083 ตัน/ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 9.4 ของผลผลิตทั้งหมด

ผลจากการจัดเวทีเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นำกลุ่มองค์กรเกษตรกรชาวสวนยางทั้งสามจังหวัด ทำให้มีข้อยุติที่จะร่วมกันขายผลผลิต มีคณะกรรมการเครือข่ายสามจังหวัดและมีคณะกรรมการการตลาดที่จะตัดสินใจด้านราคา ปริมาณการขายไปยังตลาดปลายทาง ส่วนโครงสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายระหว่างจังหวัด เป็นเรื่องที่คณะกรรมการเครือข่ายสามจังหวัดศึกษาเรียนรู้ และหาข้อยุติกันในภายหน้า

ส่วนการที่จะเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างองค์กรเกษตรกรชาวสวนยางทั้งสามจังหวัดกับองค์กรสวนยาง คงยังหาข้อยุติไม่ได้ เพราะองค์กรสวนยางยังไม่สามารถกำหนดคนโยบาย และแนวทางใหม่ๆที่ชัดเจน จนกว่าจะมีผู้อำนวยการคนใหม่ แต่จากการศึกษาพบว่า ถ้าความต้องการของผู้ซื้อต้องการผลิตภัณฑ์ยางในรูปแบบใดในราคาที่แข่งขันได้ ฝ่ายองค์กรเกษตรกรชาวสวนยางสวนยาง ก็พร้อมจะปรับตัวการผลิตป้อนความต้องการได้

การสร้างห่วงโซ่คุณค่าในธุรกิจการขายผลผลิตยางขององค์กรเกษตรกรชาวสวนยางสวนยางทั้งสามจังหวัดกับองค์กรสวนยาง จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการทำธุรกิจระหว่างองค์กรทั้งสองเกิดขึ้น ในกระบวนการแปรรูปผลผลิต ลำเลียงผลผลิต สต็อกผลผลิต สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ทุกขั้นตอน

งานวิจัยในที่นี้แม้ไม่สามารถทำให้ทั้งสององค์กรลงนามทำข้อตกลงทำธุรกิจร่วมกัน แต่ก็สามารถประเมินศักยภาพของทั้งสององค์กรว่ามีอยู่มาก หากทั้งสองฝ่ายตัดสินใจที่จะร่วมมือกัน ก็

น่าจะคาดหวังได้ว่าทั้งสองฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้น โดยฝ่ายองค์กรสวนยาง ก็จะ
สามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่ได้เต็มที่ มีช่องทางที่จะขยายตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศเพิ่มขึ้น
ฝ่ายองค์กรเกษตรกรชาวสวนยางก็มีช่องทางจำหน่ายผลผลิตที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่ชัดเจน การ
ส่งเสริมคุณภาพการผลิตก็สามารถทำได้ มีตลาดรองรับชัดเจน และองค์กรเหล่านี้ก็จะมี ความ
เข้มแข็ง เพราะสามารถช่วยเหลือสมาชิกได้จริงมีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน

Abstract

This Research is the participation Research my means emphasis on participation of Rubber farmer organization especially, Rubber farmer cooperative in Phatthalung Trang and Na Korn Sri Thammarat Province that are supported by The Office of Rubber Replanting Aid Fund(ORRAF). The results of study are founded that mostly Rubber farmer organization in three provinces are small size and has the average number of membership 95 persons. And also, these organization have different strengthen operation. In Trang Povince, Rubber farmer organizations are established in form of The Federation of Cooperation in province level and have continuous business. In Phatthalung, Rubber farmer organizations have evolution of development by means starting in form of rubber farmer cooperative association, then in 2007 register as The Federation of Rubber Cooperation of Phatthalung. For Na Korn Sri Thammarat Province, similar Phattalung Province, Rubber farmer organizations are established in form of Cooperative Association, however, this organization is stopped due to, faced problem in Administration.

For the Rubber productions of Three provinces, total rubber productions are 53,417 ton/year with the quantity of Rubber Smoked Sheet is 40,783 ton/ year or 76.3% of total rubber productions in three provinces and Rubber Latex is 5,083 ton/year or 9.4 % of total rubber productions in three provinces, respectively.

For the result of community meeting among leaders of rubber farmer organization of three provinces, meeting consensus are setting networking committee for administration and marketing management, and administration structure for management.

For Rubber Estate Organization, there was founded that Rubber Estate Organization, presently, can not settled clearly plan and policy implication for marketing and production operation and also, founded that rubber farmer organization can adjust their rubber productions for meet marketing requirement.

For the establishment of business value chain, there are three parts of operation as rubber processing, logistic and stock management. Every parts can established business value chain among rubber farmer organizations.

Although, this study can not set MOU between Rubber Estate Organization and Rubber farmer organization, we can assess capacity of these rubber organizations by means that Rubber Estate Organization should be use their power for marketing extension in both national and international level, while, rubber farmer organizations should be improve their production including decision appropriate marketing channel toward the strengthen and self reliance organization in the future.